

COLOCVII, FESTIVALURI, GALE, ANIVERSĂRI

Crenguța MANEA

CLUJ

Jocul de-a puterea

Aflat la cea de-a doua ediție, Colocviul Național al Criticilor de Teatru (23–25 septembrie) – proiect inițiat, anul trecut, de directorul de programe al Teatrului Național Cluj-Napoca, regizorul Mihai Măniuțiu, colocviu organizat și la începutul acestei stagiuni cu aceeași minuție ardeleană (ea ar putea fi importată și de teatrele din Regat!) – s-a dorit a avea o anume aplicare asupra reflexiei teoretice, atâta câtă e, din teatrul românesc. Anul trecut, cei prezenți la întâlnire au stabilit drept teme, pentru ediția de anul acesta, „Moralitatea criticului de teatru” și „Bilanțul stagiunii 2004–2005”.

Foto: Nicu Cherciu.

Mihai MĂNIUȚIU, Alexandru DABIJA și Ion VARTIC

Din punctul meu de vedere, cum era și de așteptat, discuțiile s-au plasat în generalități mai mult sau mai puțin argumentate, convenindu-se la sfârșit că e bine să existe cronicari și critici de teatru morali. Adică e preferabil să existe profesioniști care chiar respectă deontologia profesională: știu despre ce scriu și scriu numai despre ceea ce știu. Dar ce ne facem în nenumăratele situații în care același cronicar, care își afirmă substanța diamantină, atunci când este consilier artistic într-un teatru sau selecționar într-un festival, face dovada unui partizanat care-i dislocă reperele valorice. Din acest punct, discuțiile nu au mai putut fi purtate cu seriozitate, nicidecum cu sinceritate. Altminteri, așa cum s-a întâmplat și de data aceasta, se pot emite prețiozități cu pretenții, uneori chiar de paradox, sau fragmente de discurs în care sunt amestecate concepte neasimilate, confuzii estetice, totul cu aplomb. Dar la ce bun... Un decalog al profesiei poate fi formulat, însă, mă întreb, cum ar putea fi sancționate încălcările lui!

Subiectul care a polarizat cu adevărat interesul: cum, cât, ce, și mai ales dacă influențează, în mod real, teoreticianul tendințele din teatrul românesc, a fost deschis de raportul pe care Magdalena Boiangiu l-a făcut asupra stagiunii încheiate; raportarea observa pertinentă că în absența unei analize sociologice este greu de schițat profilul fiecărei categorii de public care optează pentru anume spectacole sau anume teatre. Or, câte teatre din România își permit să cheltuiască bani și timp pentru a avea strategii de promovare adresate unui public cunoscut, câte teatre din România au strategii și politici repertoriale pe termen mediu sau măcar pe termen scurt? Unele, nici la începutul stagiunii nu știu ce vor juca până la sfârșitul ei! De aceea,

Foto: Nicu Cherciu.

afirmația lui Marian Popescu că strategiile repertoriale trebuie să lege creativitatea artistică de public, pledează și ea pentru o cercetare a societății românești care să permită existența unui teatru circumscris acestor realități. Iar dacă atenția și analiza observatorului se îndreaptă și către „jocurile de putere” din teatru, ce texte sunt montate și de cine, spre relația administrației teatrului cu ordonatorul de credit, sau către reglementările juridice care instituționalizează teatrul românesc, atunci criticul poate spera că ar avea vreo șansă în a deveni un „centru de putere”. În România nu știu să fi fost înainte de '89 un teatru precum cel praghez al lui Vaclav Havel, *Teatrul de la Balustradă!* Acolo, Havel a reușit să impună Primăvara de la Praga și prin experiența comunitară a teatrului.

Tot din perspectiva nevoii de a desena linii de forță pentru viața teatrală, Florica Ichim se întreba ce artiști au descoperit și au promovat criticii de teatru, ce valori au remarcat și au susținut, dacă a existat și o implicare pragmatică în teatru a teoreticienilor.

Temele pentru cea de-a treia ediție – stabilite prin consultări democratice! – vor fi centrate pe învățământul teatral (aflat în mare suferință, după cum se poate vedea urmărind examenele de absolvire sau Gala de la Mangalia) și pe analiza stadiilor de elaborare a dicționarului teatrului românesc; o cultură teatrală nu poate funcționa în absența „instrumentarului” specific, a dicționarelor și istoriilor pe domenii cât mai specializate.

„...și vom afla din taina lucrurilor” îi spune Lear, înțeleptit, Cordeliei, încrezător că apropierea îi va ajuta să comunice, împreună fiind trimiși la închisoare. Poate că șansa dialogului sincer, răbdarea și curiozitatea intelectuale ne vor ajuta să ascultăm și să înțelegem opiniile argumentate ale celor care gândesc, cred și simt diferit. Poate că așa se exercită și se rafinează spiritul critic.

Mircea MORARIU

REȘITA

Colocviul național de regie

Reșița, 28 septembrie – 3 octombrie 2005

Încercând să-și răspundă la întrebarea referitoare la ce putem prețui la un regizor, Camil Petrescu nota că „soarta unui spectacol se decide în mintea regizorului, în timpul lecturii piesei și al meditației consecutive. În clipele acelea, el nu numai că trebuie să pătrundă adânc – dominând-o – lucrarea pe care o va servi, dar va trebui să fie în stare de intuiție, care este secretul însuși al artei regizorului”. Cum lucrurile nu dau semne a se fi schimbat semnificativ, cum regizorul e cel care se cuvine să aibă „o perspectivă a întregului, știința depistării sensului ordonator și apoi arta ordonării, toate generate de o idee care este a spectacolului și numai a lui, acesta având forța